Я чув, як за ґратчастою садовою огорожею торохтіли вози, а часом і бачив їх крізь прогалини серед крон, що ледь-ледь погойдувались. Ох, як же лунко потріскували того спекотного літа дерев'яні шпиці й голоблі! Трударі поверталися з поля і так реготали, що просто сором було слухати.

Я сидів на невеличкій гойдалці між деревами в саду своїх батька-матері й відпочивав.

А за огорожею не вгавало життя. Пробігли й умить зникли діти; гарби з чоловіками й жінками на снопах та полудрабках відкидали довгі тіні на клумби; а надвечір на очі мені трапився чоловік, що неквапно прогулювався з ковінькою, і кілька дівчат, які попідручки простували йому назустріч, привіталися й дали дорогу, відступивши на поросле травою узбіччя.

Потім зграйкою бризок з дерева спурхнули пташки; я перевів на них погляд і побачив, як вони вмить шугнули в небо, і мені вже здалося, ніби то не вони злітають угору, а я провалююся вниз; відчувши слабкість, я міцно вхопився за мотузки й почав легенько погойдуватись. Та невдовзі вже повіяло прохолодою, в небі замість пташок замиготіли зорі, і я почав розгойдуватись дужче.

Вечеряв я при свічці. Раз у раз лягаючи ліктями на стіл, я стомлено дожовував бутерброд. Теплий вітер напинав ажурні, з великими вічками фіранки, і часом хто-небудь, проходячи під вікном, обіруч притримував їх, щоб краще мене розгледіти й перемовитися зі мною. Тоді свічка здебільшого швидко гасла, і в тьмяному димку від ґноту ще якусь хвилю роєм вилася мошва. Якщо за вікном хто-небудь про щось мене питав, я дивився на нього так, як дивляться на далекі гори чи просто в порожнечу, та й того, хто питав, навряд чи цікавила моя відповідь.

Та якщо потім хто-небудь влазив у вікно й казав, що всі вже зібралися перед будинком, то я зітхав і, звісно ж, підводився.

— Чого ти так зітхаєш? Що сталося? Таке страшне лихо, що його вже не поправиш? Тепер ми від нього вже ніколи не вичухаємось? Невже ж таки все пропало?

Та ні, нічого не пропало. Ми вибігали надвір.

— О, нарешті й ви, хвалити Бога!

— Завше ти спізнюєшся!

— Чого це я?

— А хто ж?! Не хочеш із нами, то сиди вдома!

— І не подумаю!

— Що? Не подумаєш? І як лишень у тебе язик повертається?!

Ми сторчголов пірнали у вечірні сутінки. Ні дня, ні ночі для нас не існувало. Ми то наштовхувались один на одного, й ґудзики на камізельках у нас аж скреготали, наче зуби, то мчали вервечкою, тримаючись на однаковій відстані один від одного й дихаючи вогнем, ніби звірі у джунглях. Високо підіймаючи ноги й тупаючи, мов кірасири в давніх війнах, ми гналися один за одним до кінця коротенького провулку і з розгону вихоплювалися на сільську вулицю. Кількоро з нас стрибали у придорожню канаву й, щойно сховавшись у ній, уже стояли, мов якісь чужаки, вгорі, по другий бік, і позирали на решту.

— Агов, спускайтеся!

— Краще вилазьте сюди!

— Щоб ви нас поскидали? І не подумаємо! Не такі ми дурні!

— Хочете сказати, не такі ви сміливі? Чого ж поставали, боїтеся?

— Кого? Вас? Може, це ви нас поскидаєте? Та хто ж ви такі, щоб скидати нас?!

Ми йшли в наступ, нас відкидали назад, ми падали й залюбки скочувалися в поросту травою канаву. За день там усе було рівномірно прогріто, у траві ми не відчували ні тепла, ні холоду, а лише втому.

Досить було перекинутись на правий бік, підкласти під голову кулака — і тебе вже долав сон. Хотілося ще раз стрепенутись, витягти шию, підвести голову, але натомість ти провалювався у ще глибшу яму. Згодом хотілося випростати руки, розкинути ноги й підхопитися — щоб провалитись у яму ще глибшу. І так воно й тривало, і нічого іншого не хотілося.

Та коли вже ти опинявся в ямі останній, ось-ось ладен заснути по-справжньому, випроставшись на повен зріст, а головне — розігнувши в колінах ноги, як сон мов рукою знімало, і ти лежав горілиць, наче хворий, ледве стримуючи сльози. І тільки мовчки кліпав очима, коли над головою в тебе мигали чорні підошви котрогось із хлопців, який, притиснувши до боків лікті, стрибав через канаву на дорогу.

Уже досить високо підбивався місяць, у його сяйві повз нас проїздила поштова карета. Звідкілясь налітав легенький вітрець і пробирав нас і тут, у канаві; неподалік починав шуміти ліс. І тоді бажання побути самому минало.

— Агов, де ви?

— Ідіть до нас!

— Усі сюди!

— Чого ховаєшся, облиш свої дурниці!

— Хіба ви не чули, що вже проїхала пошта?

— Та ти що?! Невже проїхала?

— Ну, звісно! Проїхала, поки ти давав хропака!

— Я давав хропака? Що ти мелеш?!

— Мовчав би вже, по тобі ж видно.

— Та годі тобі!

— Ходімо!

Ми бігли табуном, декотрі з нас бралися за руки, голову доводилося тримати якомога вище, бо вулиця спускалася круто вниз. Хтось кидав бойовий індіанський клич, ноги самі пускалися в галоп, і з кожним стрибком нас немовби підхоплював вітер. Стримати нас уже не могло б ніщо, ми так навчилися бігати, що, навіть переганяючи один одного, могли згортати на грудях руки і спокійно озиратися назад.

Спинялися ми на місточку через бурхливий потік; ті, що забігли далі, вертались. Вода внизу вирувала, наскакуючи на корені та каміння, неначе був іще білий день, а не пізній вечір. Чом би не вибратися на поручні місточка? І дехто так і робив.

З-за чагарів удалині виїздив потяг, у всіх купе світилося, шибки у вікнах були, звісно ж, опущені. Хтось із нас заводив нашу вуличну пісеньку, й усі ми нетерпляче її підхоплювали. Співали ми куди швидше, ніж їхав потяг, але голосу нам було мало — на додачу ми ще й розмахували руками. Тягли ми хто в тин, хто у ворота, але всім це подобалось. Коли твій голос зливається з рештою голосів, то здається, немовби тебе зловили на гачок.

Так ми й співали — спиною до лісу, обличчям до пасажирів удалині. Дорослі в селі ще не спали, матері тільки стелилися на ніч.

Пора було розходитись. Я цілував першого-ліпшого, хто опинявся поруч, хутко потискав руки двом-трьом, котрі стояли ближче, мчав назад, і мене ніхто не гукав. Уже на першому перехресті, де хлопці мене вже не бачили, я звертав убік і пускався стежками знов до лісу. Мене тягло до міста на південь від нас — міста, про яке в нашому селі можна було почути таке:

— Ох і люди ж там! Уявляєте, ніколи не сплять!

— Чом же вони не сплять?

— Бо їх не бере втома!

— А чом же їх не бере втома?

— Бо вони дурні!

— А хіба дурних не бере втома?

— А чого б то вона їх брала?!

(Переклав Олекса Логвиненко)